

Norrdjurs Kommune

28.08.2024

Indstilling til revideret tilskudsmodel for de selvejende faciliteter i Norrdjurs Kommune

Idrættens Udviklingscenter (IUCE) har på foranledning af Kultur og Fritidsudvalget analyseret den nuværende tilskudsmodel for de selvejende idrætsfaciliteter, og udarbejdet indstilling til en revideret tilskudsmodel for de selvejende idrætsfaciliteter.

1. Indstillingen er baseret på følgende elementer:

1.1 Beskrivelsen af leveringen af Idrættens Udviklingscenter:

- At udarbejde en retfærdig omfordeling af en tilskud indenfor området
- At der ikke tilføres flere midler
- At skabe større gennemskuelighed, forenkling og mindre bureaukrati - færre særordninger.
- At understøtte aktiviteter og bedre udnyttelse af eksisterende faciliteter
- At en revideret model i videst muligt omfang tilpasses udviklingen i befolkningens aktivitetsmønster
- At sikre at den ny model i videst muligt omfang, tilpasses faciliteternes forretningsgange og forretningsmodeller så denne ikke påfører faciliteter og foreninger unødige administrative byrder

Mere bredt formuleret i Norrdjurs Kommunes Kultur, fritid, turisme- landdistrikt og købstadsstrategi fra 2021 er de politiske ambitioner for idrætsfaciliteterne:

- I Norrdjurs ønsker vi at have et bredt udvalg af faciliteter, der tilgodeser borgerne ønsker og behov og tidens trends og de skal være tilgængelige for alle brugergrupper, også når vi bygger nyt
- Vi vil udvikle faciliteter, der inviterer til udfoldelse og bevægelse, både indenfor, i byrummet og i naturen.

- Faciliteterne skal følge med behovet på fritids- og idrætsområdet. Samtidig vil vi synliggøre og udvikle de allerede eksisterende faciliteter, samt skabe bedre forudsætninger for at faciliteterne bliver udnyttet bedst muligt i forhold til antal brugere, aktiviteter og ambitionsniveau.
- Herudover vil vi sørge for og styrke en mere fleksibel anvendelse af faciliteter, til fordel for blandt andet flere målgrupper.
- Vi vil imødekomme behovet for den selvorganiserede aktivitet og tage højde for den enkeltes planlægning og mulighed for uforpligtende samvær

1.2 Involvering af interessenter

Det har været vigtigt for det politiske udvalg, at en revideret tilskudsmodel er udarbejdet i en fælles dialog mellem Norddjurs Kommune og faciliteterne for at sikre størst mulig opbakning og ejerskab. For at sikre denne del har analysen og processen omfattet følgende elementer:

- Analyse af den nuværende tilskudsordning og øvrige administrative ordninger i tæt samarbejde med forvaltningen
- Analyse af den nuværende gebyrordning for foreningernes betaling for brug af faciliteterne
- Besøg og dialog med alle faciliteter ad flere omgange
- Opmåling og kortlægning af alle faciliteter i samarbejde med repræsentanter for faciliteterne
- Tre workshops med borgere, faciliteter og foreninger for at drøfte udviklingen på idrætsområdet og krav og ønsker til fremtidens idrætsfaciliteter
- 5 styregruppemøder og en løbende dialog med en nedsat styregruppe, bestående af 3 repræsentanter for KFU, idrætsfaciliteterne, idrætsrådet, fritidsrådet og forvaltningen

1.3 Generelle bemærkninger til processen og indstillingen

Det har været gennemgående, og helt forståeligt, at foreningernes interesser har fyldt meget i processen og i styregruppen, idet der er en stor grad af ejerskab, medejerskab og personsammenfald mellem foreninger og faciliteter i Norddjurs Kommune.

IUCE ser fortsat foreningerne som de vigtigste aktører, når det handler om i fremtiden at skabe aktiviteter i faciliteterne. Frivillige i foreningerne og faciliteternes bestyrelser yder et stort frivilligt arbejde, for at udvikle idrætsfaciliteterne og uden dette arbejde ville Norddjurs Kommune ikke kunne råde over de faciliteter som den gør. Samtidigt er det således, at hvis den politiske ambition om en bedre udnyttelse af faciliteterne og en åbning i forhold til nye målgrupper skal imødekommes, er det nødvendigt at udfordre nogle af de nuværende principper, der i dag giver foreningerne monopol på faciliteterne i højsæsonen.

Målet for den reviderede model er at understøtte aktiviteter og bedre udnyttelse af eksisterende faciliteter og give bedre mulighed for at optimere udlejning af timer og sikre en større grad af ansvarlighed i forhold til foreningernes booking og brug af timer. Samtidigt med at sikre foreningernes fortsatte gode vilkår.

Efter gennemgang af de eksisterende tilskudsordninger og principper, har vi konstateret, at der er tale om en bred vifte af tidligere lokale aftaler og særordninger, som er vanskelige at forklare ud fra generelle principper. Disse ordninger har stillet faciliteterne væsentligt forskellige på flere parametre og er i praksis svær at omsætte til aftaler med foreninger og faciliteter om tilskud og brug.

Denne indstilling bygger derfor på en helt ny tilskudsmodel, idet vi ser det som den eneste rigtige løsning at starte forfra for at skabe en ny model fra bunden. At justere på den nuværende model ser vi ikke som en holdbar løsning.

Der er i løbet af processen kommet en del supplerende bemærkninger vedr. finansieringen af faciliteterne og forskellige sær aftaler.

De fleste kommentarer vedrører den selvejende institution Grenaa Idrætscenter (GIC) og deres ejerskabsstruktur og de vilkår som knytter sig hertil. Men der er også flere mindre forhold omkring parkeringspladser og andre udendørs arealer knyttet faciliteterne, der har været drøftet.

Derfor præciseres følgende:

- Formålet er at udarbejde forslag til en simpel og transparent tilskudsordning, som tilskynder til mere aktivitet. Det er ikke muligt at lave en model, som tager højde for alle lokale forhold.
- Denne indstilling omfatter anbefaling til en revideret tilskudsmodel, til efterfølgende behandling i det politiske udvalg.
- Dette betyder, at der er en række særlige forhold omkring lokale aftaler vedr. drift af parkeringsarealer, udeområder mv. og især omkring GIC, som ikke bliver afklaret i forbindelse med denne proces, men må behandles politisk på et senere tidspunkt.

2. Drøftelse af principper for grundtilskud

- Det er IUCE's indstilling, at Norddjurs Kommune yder et grundtilskud til alle godkendte selvejende faciliteter i Norddjurs Kommune. Grundtilskuddet er til driftsmæssige udgifter, der blandt andet skal sikre, at ændringer i aktivitetsniveau eller børnetal ikke får for store konsekvenser for økonomien for den enkelte facilitet og dermed gør det umuligt at drive facilitet også i områder med lavt befolkningsgrundlag.
- Samtidigt må tilskuddet ikke være højere end, at den enkelte facilitet fortsat skal levere en aktiv indsats for at skabe egne indtægter via udlejning og andre aktiviteter for at skabe en bæredygtig drift.
- Det er IUCE's indstilling, at det nuværende 80/20 princip, hvor 80% af tilskuddet dækker bygninger og 20% aktiviteter, bør udfordres. Hvis der ønskes mere aktivitet i faciliteterne og mere fokus på udlejning til andre grupper end foreninger,

bør grundtilskuddet til bygninger procentvist reduceres og tilskud til aktiviteter øges. De konkrete udregninger baseret på tal fra 2024 viser, at den konkrete tilskudsgrad for bygningsdrift er 85,7% - hvilket er højere, end den oprindelige politiske beslutning for den nuværende model.

- Grundtilskuddet bør baseres på en objektiv kortlægning af faciliteternes bygningsmasse, så faciliteterne i videst muligt omfang ligestilles i forhold til det tilskud, de modtager for at drive faciliteten.
- Grundtilskuddet bør gøres så objektivt og transparent som muligt. Det betyder, at der ydes tilskud til det konkrete lokale, idet øvrige forhold som medfører ekstra omkostninger bør henføres til den aktivitet som udøves i lokalet. Det betyder f.eks., at håndbold med brug af harpiks, brug af omklædningsrum til udendørs brug kan udløse en ekstra betaling til brugerne.
- Grundtilskud ydes til faciliteter/lokaler hvor faciliteten har forpligtelsen til at vedligeholde og rengøre den konkrete facilitet.
- Der ydes ikke tilskud til lokaler eller m² som udlejes til kommercielle 3. parter, idet dette vil være i strid med kommunalfuldmagten. Her er det facilitetens ansvar at sikre, at lejeaftalen dækker alle relevante omkostninger til bygningsdrift.
- Norddjurs Kommune understøtter driften af fitnesslokaler uanset om hallen selv drifter fitness eller udlejer til foreningsfitness.
- Tidligere ekstraordinære lokalaftaler omkring tilskud til klubhuse, tilknyttet de af modellen omfattede faciliteter, fitness eller andre lokaler i forbindelse med idrætsfaciliteten annulleres og tilskuddene tilføres den samlede tilskudsramme til fordeling mellem alle faciliteter. Dette sikrer fuld transparens og ensartethed omkring de givne tilskud.
- Alle faciliteter har arealer, der ikke ligger indenfor en fast kategori og som ikke kan bookes. Det kan være opholdsarealer, legerum eller caféområder, der

understøtter generelt ophold og sociale relationer mellem aktive og gæster udover de konkrete aktiviteter. For at understøtte at faciliteterne fortsat arbejder for at udvikle denne form for arealer ydes et tilskud pr. diverse kvadratmeter. Udregningen af diverse kvadratmeter udregnes ved at fratække dedikerede rum fra facilitetens samlede areal.

- Tilskud til nye faciliteter kræver politisk godkendelse.

Udkast til revideret tilskudsmodel ser herefter således ud:

Bygningselement	Point
Hal > 800 m ²	7
Hal 2 eller flere > 800 m ²	6
Hal 400 – 799 m ²	4
Motionsrum driftes af faciliteten eller foreningsfitness	1
Aktivitets-/mødelokale 150 – 399 m ²	2
Aktivitets- og mødelokale 0 – 149 m ²	1
Køkken driftes af faciliteten	0,5
Omklædningsrum	1
Toiletkummer	0,15
Diverse kvadratmeter (pr. m ²)	0,004

3. Grundtilskud til svømmehaller

Tilskud til svømmehallerne i Auning og GIC sker ud fra en separat svømmehalspulje og sker ud fra en fordelingsnøgle udarbejdet i samarbejde med svømmehallerne

4. Betaling for foreningers brug af faciliteter

Norrdjurs Kommune har i dag en gebyrordning, som bidrager til finansiering af foreningernes brug af faciliteterne. Gebyrordningen betyder, at de foreninger, som vælger at være med i ordningen, betaler en afgift pr. bruger, som er differentieret alt efter, hvilken facilitet, der anvendes. Til gengæld får foreningerne stillet faciliteter til rådighed efter indsendelse af ønsker til antal timer pr. facilitet.

- Kategori 1. Brugere af idrætshaller, fodbold ude og inde samme år: (Pris 237 kr. pr. medlem pr. år)
- Kategori 2. Brugere af svømmehaller (Pris 476 kr. pr. medlem pr. år)
- Kategori 3. Brugere af udendørsanlæg (fodbold kun ude), atletik, spejdere, spinning, fitness, tennis, sale og skoler (Pris 120 kr. pr. medlem pr. år)
- Kategori 4. Brugere af øvrige rum, naturen, golf og cross (Pris 0 kr. pr. medlem pr. år)

Foreningerne betaler et årligt gebyr pr. medlem, som for nogle aktiviteter er højere end andre grundet større omkostninger forbundet med aktiviteten f.eks. svømning.

Til gengæld for foreningernes gebyr, som i 2024 generer en samlet indtægt til Norrdjurs Kommune på ca. 1.8 million, har foreningerne ret til at booke lokaler i faciliteterne i 33 uger om året uden beregning.

Det bemærkes, at gennemgang af økonomi for området viser, at foreningerne betaler ca. 300.000 årligt mindre end budgetteret.

Jf. drifts- og samarbejdsaftalerne, skal alle foreningstimer registreres i kommunens bookingsystem. På baggrund af registreringen modtager faciliteterne et tilskud. Faciliteterne skal registrere bookede foreningstimer, som et krav for at modtage driftstilskud.

IUCE ser en række fordele og ulemper ved den nuværende betalingsmodel:

- Fordelen for foreningerne er, at ordningen er nem at administrere, da der kun sker betaling én gang årligt
- Den betyder også, at foreningerne har minimal administration i forbindelse med timeregistrering og fakturering. Dog er dette også baseret på at praksis har været en mindre indregistrering end ønsket fra kommunens side for at sikre en præcis oversigt over udnyttelse af timer.
- Derudover giver ordningen foreningerne monopol på brug af faciliteterne i de pågældende 33 uger, hvilket naturligvis ses som en stor fordel ud fra et foreningsperspektiv.

Udfordringerne ved gebyr ordningen er:

- At foreningernes enhedspris for at booke timer betyder mindre ansvarlighed i forhold til kun at booke timer man har brug for, hvilket betyder for mange bookede timer uden aktivitet
- At der med gebyrordningen er tale om en fælles rammeaftale, som betyder samme pris for foreninger med lav aktivitet som meget høj aktivitet.
- At den manglende afmelding af ikke brugte timer, fratager faciliteterne muligheden for at leje timerne ud til andre aktører og optimere brugen af faciliteterne.
- At foreninger, som eks. svømning og Nørre Djurs HK, ønsker at leje timer udover 33 uger perioden, der skal lejes og betales uden for gebyrordningen

Det er IUCE's vurdering, at gebyrordningen ikke understøtter Norddjurs Kommunes politiske intention om at åbne faciliteterne mere op i forhold til borgerne, selvorganiserede grupper og andre, som gerne vil benytte de ledige timer. Gebyrordningen fastholder faciliteterne i en svær position i forhold til at optimere aktivitetsniveauet og økonomien i faciliteten ved at invitere andre brugere ind i de ledige timer. Dertil kommer flere foreningers ønske om at kunne træne i alle uger hvor skolerne er åbne, både for konkurrenceudøvere og for ikke at tabe medlemmer fx sommeren over.

I forhold til den politiske ambition om at udvikle faciliteterne i en mere proaktiv retning er gebyrordningen kontraproduktiv.

IUCE mener, at Norddjurs Kommune i stedet bør indføre en timebaseret betalingsmodel for foreningernes brug af faciliteterne, for at sikre den mest retfærdige og transparente betalingsmodel for alle. En model som forsat skal være nem at administrere for foreningerne, men som i højere grad baseres på konkret forbrug af timer.

Vi indstiller at:

Norddjurs Kommune fremover yder aktivitetstilskud på 75% af foreningernes omkostningerne til alle aktivitetstimer baseret på det reelt antal lejede timer til godkendte foreninger og medlemmer uanset alder.

At udgangspunktet for betaling for faciliteternes aktivitetstimer er Kommunernes Landsforenings takster for Lokaletilskud svarende til:

Lokale	Halpriser 2024	Foreningernes gebyr (-75%)
Hal > 800 m ²	282,22 (stor KL-takst)	71
Hal 400 – 799 m ²	141,33 (lille KL-takst)	35
Aktivitets-/mødelokale 150 – 399 m ²	80 % af lille KL-takst	28
Aktivitets-/mødelokale 0 – 149 m ²	60% af lille KL-takst	21
Harpiks Hal	Rengøringsgebyr pr. time	72
Leje af omklædningsrum til udendørs aktivitet	141,33 (lille KL-takst)	35
Svømmetimer	950 (gennemsnit fra timepris i dag)	237,5

Foreninger der benytter kommunale lokaler, betaler gebyr svarende til i de selvejende faciliteter.

Faciliteterne opgør hvert kvartal alle lejede timer i Aktiv Norddjurs. Herefter betaler Norddjurs Kommune faciliteterne for timer og fakturerer samtidigt foreningerne for deres gebyr i henhold til ovenstående oversigt. Dette skaber større økonomisk overblik for foreningen og mulighed for løbende at regulere deres aktivitetsforbrug.

Håndboldklubberne faktureres et ekstra rengøringsgebyr på 72 kr. pr. time. grundet ekstra rengøringsbehov. Gebyret er ikke tilskudsberettiget.

Brug af fodbold/udendørsbaner kræver booking af et omklædningsrum pr. træningstime. Uanset størrelse af fodboldbane. Gebyr svarende til lille KL. takst pr. træningstime

Timebetaling baseret på konkrete timer, vil betyde en større betaling for foreninger med stort aktivitetsniveau og lavere for foreninger med få aktiviteter. Og hvis foreningernes timer øges ud over 2024 niveau, vil dette ligeledes naturligt medføre yderligere omkostninger, ligesom når foreninger i dag ønsker timer ud over de 33 uger. Dette vurderes som værende transparent og retfærdigt.

5. Betaling for kommunale institutioners brug af faciliteterne

- Vilkårene for udlejning til kommunale skoler standardiseres således, at der fastsættes en fast pris for de kommunale institutioners brug af faciliteterne til idræt, som betales af Norddjurs Kommune.
- Betalingen til faciliteterne for skolernes brug svarer til de reelle timer opgjort på forbrug.
- For at ligestille de selvejende faciliteter med de kommunale faciliteter ligestilles prisen for brug af de selvejende faciliteter efter lokaletilskud med gebyret for brug af kommunale lokaler

- Faciliteterne fastsætter selv en pris for kommunale daginstitutioners brug af de enkelte faciliteter.

6. Muligheder for egen indtjening

- Et af formålene med en ny tilskudsstruktur er at tilskynde til mere aktivitet og lokalt initiativ. Egen indtjening påvirker derfor ikke facilitetens samlede tilskud fra Norddjurs Kommune.
- Priser og vilkår for at drive kommerciel udlejning, fastsættes af faciliteten selv indenfor rammerne af kommunalfuldmagtens bestemmelser

7. Lempelse af rammebetingelserne for faciliteternes drift

IUCE indstiller, at Norddjurs Kommune arbejder for at lempe vilkårene i faciliteternes drifts- og samarbejdsaftaler, for at give den enkelte facilitet større frihed til selv at planlægge og optimere brugen af faciliteten.

8. Indfasning

IUCE indstiller, at der sker en løbende indfasning af den reviderede tilskudsmodel, således, at % satsen for bygningstilskuddet gradvist sænkes med 10% årligt over de kommende 3 – 4 år. Således at tilskudssatserne ser ud som følger:

- 80% i 2025
- 70% i 2026
- 60% i 2027 og videre frem

Overskydende midler fra bygningstilskuddet fastholdes i budgetrammen og overføres til aktivitet og understøttelse af udviklingsprojekter.

Det er vigtigt at ovenstående indfases over en årrække for at give faciliteter og foreninger tid til at omstille sig. Og at reduktionen gennemføres som beskrevet for at opnå de politiske mål om at skabe mere omstillingsparate faciliteter med fokus på optimering og udvikling af nye aktiviteter.

9. Opsummering og konklusion

Norrdjurs Kommune står overfor en vigtig opgave med at sikre det fremtidige grundlag for, at der også i fremtiden vil være aktive og levende faciliteter i kommunens forskellige bysamfund.

Denne opgave kræver en politisk vilje til at udfordre status vedr. de eksisterende faciliteter og deres vilkår. Som den samlede økonomiske analyse viser, har den tidligere fordeling omfattet nogle markante forskelle i de tilskud, som faciliteterne har modtaget. De nye tilskudsbeløb viser med andre ord ikke en urimelig forskelsbehandling af faciliteterne. De viser hvor skævt fordelt tilskudsramme har været fordelt indtil nu.

Den nye fordeling af tilskud baseret på reelle aktivitetstimer viser i hvor høj grad nogle faciliteter de senere år har fået rammetilskud til især skoletimer, som ikke har været aktive. Hvis det er den politiske ambition at skabe mest muligt aktivitet i faciliteterne til gavn for alle borgerne er det nødvendigt at tage et opgør med historiske tilskud til aktivitetstimer, som ikke længere er aktive. Ellers kommer Norrdjurs Kommune til at gøre præcis det modsatte af den politiske ambition, nemlig at finansiere mursten frem for aktivitet. Det skal ske med respekt for tid til tilpasning, men det bør ske.

Det er værd at bemærke, at denne analyse stort set præsenterer de samme konklusioner, som den tidligere analyse fra 2015 udarbejdet af DGI. Vi har i denne analyse vist, at tilskudsgraden for bygningsdriften i dag er 85,7, hvilket er højere end den politiske

ambition om 80%. Det kunne indikere, at tilskuddet til mursten siden 2015 er øget på bekostning af tilskud til aktivitet eller i bedste fald er uændret.

Processen og dialogen i Styregruppen har ofte været fokuseret på at undgå forringelser for foreningerne. Idrætsrådet har som foreningerne repræsentant argumenteret for en bevarelse af foreningernes rettighederne og herunder en bevarelse af den eksisterende gebyrordning. De selvorganiserede borgere i Norddjurs Kommune, som benytter faciliteterne i væsentlig mindre omgang i dag, har været mindre repræsenteret.

Det er vigtigt at pointere, at processen netop har som mål at udfordre det nuværende foreningsmonopol og åbne for en mere aktiv udnyttelse af faciliteterne samt adgang for selvorganiserede borgere. Dette kommer ikke til at ske uden at udfordre foreningsmonopolet og insistere på en mere transparent udnyttelse baseret på konkrete aktivitetstimer.

Den nye fordelingsmodel øger grundtilskuddet for de fleste lokalhaller. Hvis denne model ikke følges op af et krav om større transparens og tilskud baseret på konkrete aktivitetstimer, kommer den nye model ikke til at skabe ny adfærd men vil øge tilskuddet til mursten.

Vi er bevidste om, at den nye fordelingsmodel betyder et reduceret tilskud til især Ørum om GIC. Vi mener, at løsningen er at se dette som grundlag for at igangsætte konkrete udviklingsprocesser for at skabe ny aktivitet, samarbejde med andre faciliteter eller andre løsninger. Det er ikke at give faciliteterne et tilskud, der sikrer deres nuværende økonomiske grundlag og dermed status quo.

IUCE mener med ovenstående at have præsenteret en revideret model som:

- Udligner og fjerner historiske lokalaftaler og samler alle midler i en central pulje til ligelig fordeling
- Skaber et transparent og ensartet grundlag for grundtilskud til alle faciliteter
- Skaber en betalingsmodel for foreningerne, som er mere transparent og retfærdig i forhold foreningernes brug af timer, og som samtidig understøtter mere ansvarlighed i forhold til foreningernes reelle behov for timer

- Forsat kan administreres på nem og overskuelig måde for alle parter, idet opgaven for faciliteterne vil være at indberette deres udlejede timer pr. kvartal fordelt på foreninger, hvorefter foreningerne faktureres af kommunen. Dette kræver at foreninger og faciliteter har styr på deres reelle timeforbrug pr. kvartal. Nogen som der ligeledes er krav om i dag.
- En økonomisk model, som via en gradvis indfasning giver faciliteterne tid til at omstille sig til en ny tilskudsmodel.

Det centrale i denne indstilling er at implementere en kommende timebaseret betalingsmodel, som erstatning af den nuværende gebyrordning, hvis de politiske ambitioner ønskes opfyldt. Dette vil give alle faciliteter et øget incitament til at optimere udnyttelsen af faciliteten og skabe mest mulig aktivitet.

Viborg 28.08. 2024

Klaus Frejo & Anders Lund Ærthøj

Idrættens Udviklingscenter